

Izvannastavna aktivnost u obrnutoj učionici

Nikola Mihočka, dipl.uč. (e-mail: nikola.mihocka@skole.hr),

Osnovna škola Grgura Karlovčana Đurđevac i II. osnovna škola Bjelovar, HR

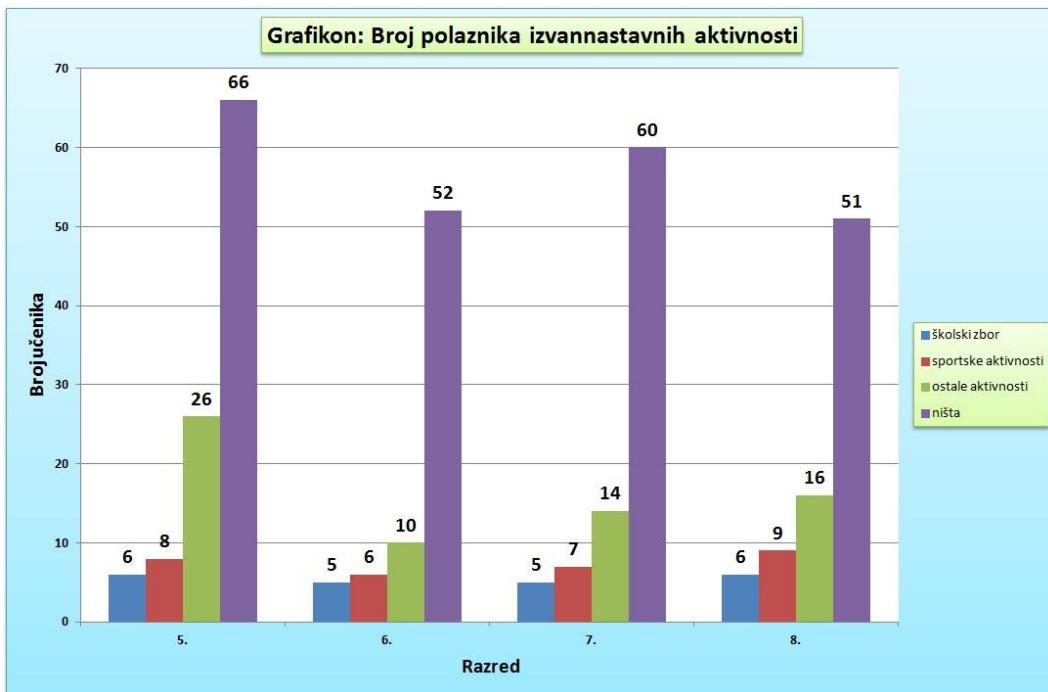
Sažetak

U ovom radu autor opisuje specifičnosti izvannastavnih aktivnosti, analizira koliko učenika polazi određene izvannastavne aktivnosti u školi u kojoj radi, istražuje zašto većina učenika u toj školi ne polazi niti jednu izvannastavnu aktivnost, navodi što ga je motiviralo da promijeni način održavanja nastave na satima izvannastavne aktivnosti koju vodi, koje je projekte i aktivnosti provodio sa svojim učenicima i što je rezultat takvog načina rada. Autor u svojem radu koristi pojam „obrnuta učionica“, opisuje takav način rada, navodi primjere projekata i aktivnosti koje je ostvario sa svojim učenicima na satima izvannastavne aktivnosti te opisuje prednosti takvog načina rada.

Uvod

Izvannastavna aktivnost se definira kao oblik aktivnosti koji škola planira, programira, organizira i realizira, a u koju se učenik samostalno, neobvezno i dobrovoljno uključuje [1, str. 43]. Rad tih aktivnosti odvija se u slobodno vrijeme učenika i izvan nastave, dok je način rada organiziran na principima učeničkog samoupravljanja (nastavnik ili neki drugi voditelj samo je savjetnik) [2, str. 125]. Takav oblik nastave se ne odvija u razredima, već u posebno formiranim skupinama (učenici u njima su iz različitih razreda), dok su često organizirane po srodnosti ili stručno sadržajnoj povezanosti. Izvannastavne aktivnosti integrirani su dio odgojno-obrazovne strukture osnovne škole. One osiguravaju učenicima stručno-pedagoški pristup te pružaju mogućnost organiziranja kvalitetnoga provođenja slobodnoga vremena, a ujedno i podučavaju kako bi se trebale stvarati poželjne radne navike te voditi briga o vlastitom zdravlju i radnoj sposobnosti. Smisao i rad izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti nije samo u pružanju mogućnosti darovitima, već u poticajima omogućavanja i stvaranja uvjeta da se što više učenika uključi u različite organizacijske oblike u kojima će pronaći smisao i zadovoljstvo te shvatiti vlastite potrebe. Osnova izvannastavnih aktivnosti jest sloboda izbora i postojanje motivacijskog sklopa koji uvjetuje izbor. Iako se motiviranost polaznika smatra jednom od glavnih karakteristika izvannastavnih aktivnosti, u mnogim školama je primjetan pad broja učenika koji se prijavljuju na pohađanje neke od izvannastavnih aktivnosti.

Autor rada proveo je istraživanje u školi u kojoj radi s namjerom da utvrdi koliko učenika pohađa neku od izvannastavnih aktivnosti. Na istraživanje ga je potaknula činjenica da mu se svake školske godine smanjuje broj polaznika izvannastavne aktivnosti koju vodi. Utvrdio je da su u nižim razredima skoro svi učenici obuhvaćeni nekom od izvannastavnih aktivnosti dok je u višim razredima primjetan pad broja učenika. Pošto su u imeniku za osnovne škole izvannastavne aktivnosti podijeljene u tri kategorije (školski zbor, sportske aktivnosti, ostale aktivnosti), tako je i autor rada rasporedio učenike po tim kategorijama.

Slika 1: Broj polaznika izvannastavnih aktivnosti

Iz grafikona je vidljivo da se postotak učenika koji ne polaze niti jednu izvannastavnu aktivnost kreće između 62 % (peti i osmi razredi) i 71 % (šesti i sedmi razredi).

Kao glavne razloge slabog odaziva na pohađanje neke od izvannastavnih aktivnosti učenici navode tri glavna razloga:

- preopterećenje redovnom nastavnom satnicom
- sudjelovanje u nekim aktivnostima koje nisu izabrane po slobodnom izboru
- nezanimljiva ponuda tema i programa izvannastavnih aktivnosti

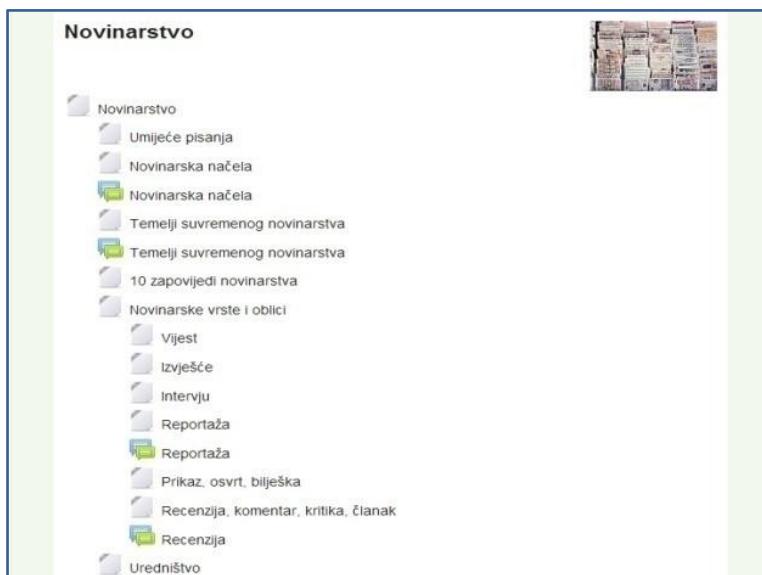
Uzimajući u obzir razloge koje su naveli učenici, autor je odlučio promijeniti metode i način rada na satima izvannastavne aktivnosti koju vodi. Odlučio je izvannastavnu aktivnost održavati u „obrnutoj učionici“.

Izvannastavna aktivnost u obrnutoj učionici

Obrnuta učionica je oblik kombiniranog učenja u kojem učenici gledaju online predavanja i rade na problemskim zadacima s drugim učenicima u razredu [3]. Za razliku od tradicionalnog obrasca održavanja nastave, kod obrnute učionice učenici prouče temu kod kuće (obično pomoću video lekcije pripremljene od strane nastavnika) [4], a na nastavi rješavaju probleme i rade praktične rade [5]. Autor rada je ovaj oblik učenja smatrao prikladnim za provedbu izvannastavne aktivnosti koju vodi pa je osmislio nekoliko projekata i aktivnosti.

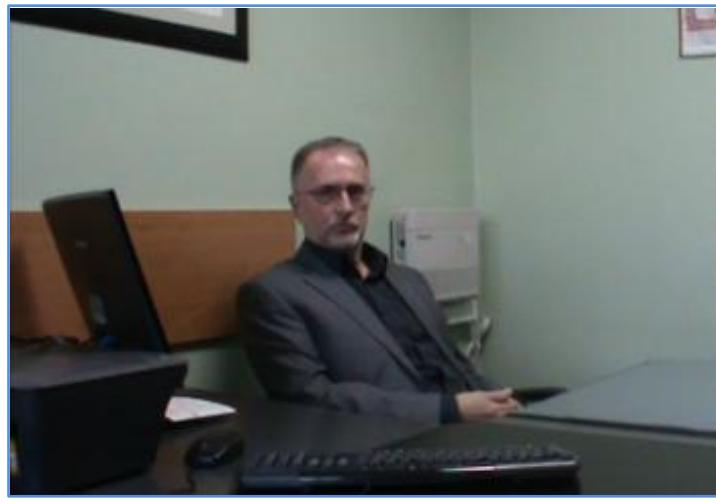
Intervju mjeseca

Cilj projekta je bila promocija škole i svih njezinih zaposlenika i učenika, te proširivanje znanja i sposobnosti učenicima iz područja medijske kulture i informatike. Voditelj izvannastavne aktivnosti izradio je online tečaj u Loomenu na temu „Novinarstvo“, a polaznici su ga kod kuće poхађali.

Slika 2: Izgled tečaja „Novinarstvo“ u Loomenu

Nakon prolaska tečaja, polaznici su imali zadatku pripremiti intervju. Kada je intervju bio spreman, gost je došao na sat izvannastavne aktivnosti i odgovarao na postavljena pitanja. Intervju je sniman i objavljen na školskim Web stranicama.

Slika 3: Kadar iz intervjeta mjeseca siječnja

Tijekom godine snimljeno je osam intervjeta s ravnateljem škole, pedagogom, učiteljima i s dva učenika koji su te školske godine predstavljali školu na državnim natjecanjima.

Izrada školskoga lista

Cilj projekta je naučiti polaznike raditi u programu Publisher i kako izraditi školski list. Voditelj izvannastavne aktivnosti izradio je tečaj u Loomen-u na temu „Izrada školskoga lista“. Tečaj se sastoji od puno prezentacijskih videa i animiranih projekcija pomoću kojih su polaznici kod kuće savladavali rad u programu.

Naslovica ► Moji kolegiji ► Osnovnoškolske ustanove ► os-gkarlovcana-djurđevac ► ISK ► Tema 4 ► Oblikovanje teksta

Navigacija

- Naslovica
  - Moja naslovница
  - Stranice na razini sustava
  - Moj profil
  - Trenutni kolegij
    - ISK
      - Sudionici
      - Značke
      - Općenito
      - Tema 1
      - Tema 2
      - Tema 3
      - Tema 4

Oblikovanje teksta

Slika 4: Izgled lekcije „Oblikovanje teksta“

Na satima izvannastavne aktivnosti polaznici su primjenjivali naučeno i izrađivali školski list. Projekt je završio tiskanjem i promocijom školskoga lista.

Kviz

Kviz je vrsta društvene igre zasnovana na ispitivanju znanja i vještina iz različitih područja, najčešće natjecateljskog karaktera. [6, str. 382.] Polaznici su kod kuće trebali obraditi određeno područje koristeći knjige i internetske izvore. Nakon toga su na satima izvannastavne aktivnosti bili podijeljeni u grupe koje su se natjecale u poznavanju obrađenog gradiva. Svaka grupa je otvarala polja iza kojih su se nalazila pitanja. Ukoliko su dali točan odgovor dobili su određeni broj bodova. Pobijedila je ona grupa koja je sakupila najviše bodova.

Slika 5: Izgled naslovnice kviza

Debata

Debata je strukturirana argumentirana rasprava. [7] To podrazumijeva da je unaprijed dogovoren koliko govornika sudjeluje u debati, kojim redoslijedom oni sudjeluju i koliko vremena imaju za svoje govore. Dakle, za razliku od rasprava kakve obično vodimo u svakodnevnom životu, u debati sugovornici ne upadaju jedni drugima u riječ, ne drže duge monologe, ne mijenjaju temu o kojoj govore i slično. Stoga nam debata omogućuje da na organiziran i civiliziran način raspravljamo o određenim idejama.

Polaznici su dobili na svoje e-mail adrese temu debate i poveznice prema sadržajima koje su trebali proučiti i istražiti kod kuće. Nisu znali hoće li biti u afirmacijskoj ili negacijskoj skupini. Među materijalima koje su proučavali nalazili su se pisani tekstovi, animacije i video sadržaji. Polaznici su znali pronaći i dodatne materijale vezane za temu, no u tom slučaju su trebali zapisati izvor i poslati ga voditelju izvannastavne aktivnosti prije

održavanja debate. Na satu su bili podijeljeni u jednu od spomenutih skupina ili su dobili ulogu sudaca. U debati nisu nužno zastupali svoj stav već su branili ili napadali postavljenu tezu. Pobjednike su odredili suci. Nakon svake debate uslijedila je rasprava o temi i o debatiranju.

Prepremanje učenika za natjecanje

Svake školske godine održavaju se natjecanja iz različitih predmeta i područja. U školi u kojoj radi autor, učenici koji se žele natjecati iz informatike pohađaju izvannastavnu aktivnost. To su odlični učenici koji su uspješno savladavali gradivo na redovnoj nastavi. Autor rada je uočio da s tim učenicima nema potrebe ponovno prolaziti obrađeno gradivo, već im je zadao da kod kuće ponove gradivo iz određene cjeline, a na satu odgovaraju na pitanja, rješavaju križaljke ili se natječu na kvizovima. Polaznici su kod kuće proučili i obradili zadane materijale koje su dobivali unutar tečaja „DOD informatika“ na loomen-u.

Tema 6 Razvoj računala kroz povijest Razvoj racunala kroz povijest Sredinsna jedinica racunala Vrste i podjela racunala	
Tema 7 MS WORD 5-1 Uvod u Word, Oblikovanje teksta 5-2 Ispis dokumenta 5-3 Dodavanje zaglavja i podnožja 6-1 Izrada i oblikovanje tablice, kretanje u njima 6-2 Polozaj i uokvirivanje tablice, razvrstavanje u tablici 6-3 Crtanje programom za obradu teksta	
Tema 8 IZRADA WEB STRANICA 7-1 Vizualni (grafički) HTML uredivači 7-2 Poveznice (linkovi) 7-3 Elementi stranice 7-4 Jezik HTML 7-5 Oznake i parametri HTML jezika 7-6 Uporaba vizualnog HTML uredivača za izradu osobne Web stranice 8-1 Timska izrada Web stranica 8-2 Tehnike objavljivanja 8-4 Pokretni dijelovi Web stranica	

Slika 6: Izgled dijela tečaja „DOD informatika“ u Loomenu

Voditelj im je nakon svakog savladanog gradiva omogućio korištenje idućeg gradiva na loomen-u. Ukoliko je autor na satu primijetio da polaznici imaju problema s određenim dijelom gradiva, tada je na idućim satima posvetio više vremena vježbanju i obradi tog gradiva.

Zaključak

Autor rada smatra da se je održavanje izvannastavne aktivnosti u „obrnutoj učionici“ pokazalo uspješnim iz nekoliko razloga:

- Nakon nekog vremena povećao se je broj polaznika izvannastavne aktivnosti koju vodi autor rada. Prije uvođenja obrnute učionice bilo je osmero polaznika, a tijekom dvije školske godine broj polaznika se je povećao na dvadeset i dvoje.
- Polaznici su pokazivali veliku motiviranost za nastavu te su često sami nudili teme o kojima žele voditi diskusije, debatirati ili raditi projekte.
- Broj aktivnosti je povećan, a rezultati polaznika na natjecanjima su se poboljšali.
- Korištenjem takvog oblika rada autor je pripremao i učenika koji je na državnom natjecanju osvojio prvo mjesto.

Autor rada smatra da je najveća prednost takvog načina učenja u tome da učenici sami odaberu najbolji način kojim će kod kuće, uz pomoć tehnologije, obraditi određeno gradivo. Autor vjeruje kako tehnologija u ovakovom načinu rada ne ugrožava ulogu učitelja, jer učenicima će uvijek trebati netko tko će biti uz njih, tko će ih odgajati i pomagati im u slučajevima kada im tehnologija ne može pomoći.

Popis literature

1. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, *Državni pedagoški standard*, Zagreb, 2008.
2. Puževski, V. *Škola otvorenih vrata*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2002.
3. Barseghian T., *Three Trends That Define the Future of Teaching and Learning*, preuzeto 20. 5.2014. s <http://blogs.kqed.org/mindshift/2011/02/three-trends-that-define-the-future-of-teaching-and-learning/> , veljača 2011.
4. Mehta D., *Video in the class keeps savvy students engaged*, preuzeto 21.5.2014. s <http://www.theglobeandmail.com/technology/digital-culture/social-web/video-in-the-class-keeps-savvy-students-engaged/article593547/> , rujan 2011.
5. Brenda A., Flipping the Classroom: Homework in Class, Lessons at Home. National Education Association, preuzeto 21.5.2014. s <http://www.learningfirst.org/flipping-classroom-homework-class-lessons-home>, listopad 2011.
6. Skupina autora, *Hrvatska opća enciklopedija*, knjiga 6, str. 382, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 2004.
7. *Hrvatsko debatno društvo [online]*, citirano 22.5.2014., dostupno na <http://www.hdd.hr/aktivnosti/debatni-program/sto-je-debata>